

імені В. І. Вернадського таких можливостей не має.

Як зазначалося у підсумках роботи семінару, відділ бібліотекознавства детально вивчає проблеми та пропозиції, інформацію про які отримує протягом року. Саме виходячи з зазначеної проблематики сформовано програму занять з підвищення кваліфікації на 2004 р., планується розробка ряду документів з організаційних засад функціонування бібліотек у нових умовах, що увійдуть до четвертого випуску збірника «Організація роботи бібліотеки НДУ». Оскільки значна частина запитів пов'язана з систематизацією та каталогізацією документів, то за домовленістю з відповідними відділами НБУВ бібліотеки можуть отримувати індивідуальні консультації та довідки за телефоном, пройти стажування у цих відділах.

Багато запитів пов'язані з навчанням новим електронним технологіям, упровадженням єдиного програмного забезпечення, використанням Інтернет-ресурсів та ін. Учасників семінару було поінформовано про те, що бібліотеки НДУ можуть використовувати електронні інформаційні ресурси НБУВ, представлені на її веб-сайті, де також демонструються інформаційні ресурси ряду НДУ,

наприклад, Національний гербарій України Інституту ботаніки ім. М. Г. Холодного. Крім того, Центр інформаційно-бібліотечних технологій НБУВ надає можливість запису на компакт-диски електронних інформаційних ресурсів Бібліотеки, а також демоверсію автоматизованої бібліотечно-бібліографічної системи ІРБІС і приймає від бібліотек інформацію про створені ними електронні ресурси.

У рамках програми семінару його учасники мали можливість ознайомитися також з експозиціями книжкових виставок «Електронні документи: формування, використання та збереження», «Нові надходження», що експонувалися у відділі бібліотекознавства, взяти участь у презентації науково-практичного збірника П. І. Орлова, О. М. Луганського «Інформаційні системи та технології в управлінні, освіті, бібліотечній справі».

За оцінкою учасників семінару кожен такий захід – чудова нагода для професійного спілкування, обміну досвідом та отримання корисної інформації.

*Наталія Смаглова,
н. с. НБУВ*

Семінар «Наукові журнали в Інтернет-просторі»

20 квітня 2004 року у Києві у Великій конференц-залі Національної академії наук України відбувся семінар «Наукові журнали в Інтернет-просторі», присвячений проблемам застосування сучасних можливостей Інтернету для розповсюдження наукових журналів. Семінар було організовано Науково-видавничою радою НАНУ та Міжнародним фондом «Відродження» в рамках програми «Соціальний капітал і Академічні публікації». У роботі семінару взяли участь редактори та співробітники редакцій наукових журналів НАН України, зокрема «Бібліотечного вісника».

У центрі уваги учасників семінару було питання розвитку електронних академічних журналів. Зокрема, обговорювались напрями розвитку видавничої інфраструктури, впровадження нових технологій електронного видавництва, маркетингу, промоції тощо. Окремо наголошувалося на сприянні видавцям у наданні науковцям й користувачам відкритих безоплатних Інтернет-архівів. Значну увагу було приділено конструктивному використан-

ню зарубіжного досвіду і міжнародного співробітництва в галузі інформаційної діяльності у видавничій справі.

Перед учасниками семінару з головною доповіддю виступила менеджер програми «Соціальний капітал і Академічні публікації» Ірина Кучма, яка оголосила результати міжнародного дослідження «Видавництво у відкритому доступі», котрі свідчать про те, що електронні часописи відкритого доступу «швидші» від традиційних, мають більшу читачку аудиторію і вищий індекс цитування. Для видавців, на думку доповідачки, переваги електронних видань перед паперовими полягають, по-перше, в заощадженні на друці, по-друге, зростанні швидкості розповсюдження матеріалів та зменшенні його вартості, по-третє, одночасному створенні архіву друку. Окремо було акцентовано увагу слухачів на пріоритетах використання електронних часописів для наукових та освітніх установ, інформаційних центрів, бібліотек тощо, в систематичному збереженні інформації, що надзвичайно

важливо саме для науковців, необмеженому доступі користувачів, більш оперативному засобі отримання будь-якої інформації, цінній привабливості.

На семінарі з присутніми поділилися досвідом роботи редактори журналів наукових установ НАН України. Зокрема, представник Інституту електрозварювання імені Є. О. Патона розповів про видання Інституту: «Автоматическая сварка», «Техническая диагностика», «Современная электрометаллургия», «The Paton Welding Journal», «Advances in Electrometallurgy». Цікавими з точки зору концептуальних підходів до організації редакційної обробки оригіналів та практичних порад стосовно особливостей роботи редактора з автором були виступи фахівців журналів «Фізика низьких температур» та «Онкологія». Власне, останній часопис кардинально змінив свою видавничу стратегію за останні кілька років – сьогодні це англomовне видання, авторський колектив якого представляють вчені зі світовим ім'ям та медици-практики, діяльність котрих добре знана в усіх куточках земної кулі. Науковий щомісячник Фізико-технічного інституту низьких температур ім. Б. І. Веркіна НАН України

«Фізика низьких температур», який одночасно видається в США Американським інститутом фізики англійською мовою під назвою «Low Temperature Physics», публікує статті і короткі повідомлення, що містять результати оригінальних досліджень, огляди найактуальніших проблем цієї галузі науки, відомості про створення унікальних низькотемпературних пристроїв і приборів, матеріали з історії фізики низьких температур. Усіма доповідачами особливо наголошувалось на застосуванні технічних, організаційних і культурних переваг нових медій в освітній та науковій роботі, а також творенні спільного інформаційного освітньо-наукового простору.

Підсумовуючи роботу семінару, зазначимо, що започаткована діяльність зі створення та розповсюдження електронних академічних журналів сприяє активній співпраці з науковими інституціями щодо розвитку проектів з відкритого Інтернет-доступу до наукових і освітніх публікацій.

*Олена Родзінська,
м. н. с. НБУВ*

Семінар

«Інформаційно-бібліотечні ресурси Депозитарної бібліотеки ООН в Україні»

15 квітня 2004 р. в Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського у відділі фонду ООН відбувся семінар «Інформаційно-бібліотечні ресурси Депозитарної бібліотеки ООН в Україні».

Зі вступним словом до учасників семінару, серед яких були представники найбільших бібліотек Києва, звернувся заступник генерального директора НБУВ А. О. Чекмарьов. Розпочався захід доповіддю заввідділу фонду ООН НБУВ, канд. іст. наук Н. В. Стрішенець «Депозитарні бібліотеки Організації Об'єднаних Націй», в якій викладені принципи комплектування депозитарних бібліотек ООН як засобу забезпечення широкого доступу користувачів до документів Організації. Нині діє 408 депозитарних бібліотек у 145 країнах світу. Методичним центром є Бібліотека імені Дага Хаммаршельда, розташована в Нью-Йорку поруч зі штаб-квартирою ООН. Особливу увагу доповідачка приділила історії створення депозитарію в Україні, де саме Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського є депозитарною бібліотекою ООН з 1960 року (реєстраційний номер DL-155).

З 1992 р. в Україні працює Представництво ООН, діяльності якого було присвячено доповідь керівника його інформаційного відділу С. М. Коломієць, де працюють співробітники тих агенцій ООН, що мають тут свої офіси. Доповідка ознайомила учасників семінару з пріоритетними напрямками і програмами діяльності Представництва ООН в Україні. Особливу увагу вона приділила Програмі розвитку ООН (ПРООН), яка працює задля позитивних змін шляхом сприяння зв'язкам між країнами, поширення та обміну знаннями, досвідом та ресурсами, що допомагає людям будувати краще життя. ПРООН шукає можливості дієвого впливу в рамках підтримки зусиль українського народу на шляху розвитку демократичної системи управління та ринково орієнтованої економіки. Програма зосереджується на таких взаємно пов'язаних сферах: зміцнення демократичного державного управління, підтримка безпеки людини та людського розвитку, охорона навколишнього середовища та сталий розвиток. У всіх сферах дії складовою має стати гендерна рівність. Основним